УДК 336.02

Е.О. Сіра

здобувач
Львівська комерційна академія

ІНВЕСТИЦІЇ В ОСНОВНИЙ КАПІТАЛ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Проаналізовано стан і здійснено оцінювання ефективності використання основного капіталу підприємств України. Досліджено проблеми інвестування в основний капітал за видами економічної діяльності та динаміку інвестицій в основний капітал за джерелами їх фінансування. Наведено пропозиції щодо подальшого розвитку інвестиційної системи країни.

Ключові слова: *основний капітал, ефективність використання основного капіталу, інвестиції, джерела фінансування інвестицій, інвестиційний клімат, державна політика.*

I. Вступ

Світовий досвід переконує, що стійке економічне зростання за умов глобальної конкуренції неможливо забезпечити без потужної ресурсної бази. За виробництвом ВВП економіка України є найбільш відсталою з-поміж усіх країн СНД. Так, якщо ВВП країн СНД за останні 20 років збільшувався в середньому на 155%, то в Україні це зростання становило лише 63% відносно 1990 р. [1]. Можна припустити, що такий стан спричинений дефіцитом техніко-технологічної бази виробництва. Зазначене зумовлює необхідність аналізу основного капіталу і динаміки процесів інвестування в нього у контексті його впливу на обсяги валового виробництва.

Дослідженню проблем формування і використання основного капіталу підприємств присвячено чимало наукових праць. Над їх розв'язанням активно працюють такі вітчизняні учені, як А. Гальчинський, В. Геєць, Б. Кузик, А. Чухно та інші. У їх публікаціях висвітлено питання відтворення основного капіталу, оновлення і підвищення ефективності його використання. Однак дослідженню проблем формування та використання основного капіталу як каталізатора економічного зростання приділено недостатньо уваги.

II. Постановка завдання

Метою статті є аналіз стану та використання основного капіталу і динаміки процесів інвестування в нього у контексті його впливу на обсяги валового виробництва, обґрунтування практичних рекомендацій щодо активізації інвестиційної діяльності в Україні.

III. Результати дослідження

Основний капітал підприємства є рушійною силою його розвитку і потребує постійного оновлення на основі дії складного ринкового механізму. Проте забезпеченість вітчизняної економіки сучасною матеріально-технічною базою є вкрай низькою. На початку 2011 р. близько 75% основних засобів України було зношено (44% – у 2001 р.) [2], що свідчить про важкий технічний стан основних засобів вітчизняних підприємств, зумовлює необхідність їх модернізації, оновлення та заміни. А це потребує залучення інвестицій. Тому важливим питанням розвитку національної економіки є питання формування сприятливого інвестиційного клімату.

Протягом 1991–1994 рр. в Україні спостерігалася тенденція стабільного скорочення інвестування. За згаданий період обсяги інвестицій в основний капітал знизилися у 5 разів, скорочувалася частка інвестицій у ВВП, знижувалися обсяги інвестиційних вкладень у розрахунку на 1 особу (табл. 1). Негативні тенденції відбулися внаслідок зменшення участі держави в інвестиційних процесах за відсутності ефективних ринкових механізмів та низької зацікавленості до інвестування з боку суб'єктів господарювання. Починаючи з 1998 р. упродовж наступних десяти років обсяги інвестиційних вкладень в основний капітал стабільно зростали.

Сприятливий вплив на інвестиційний клімат справило впровадження гривні, стримування інфляційних процесів. Неабияку роль у розвитку інвестиційних процесів відіграв Указ Президента України "Про основні напрями інвестиційної політики на 1999–2001 роки" від 18.08.1999 р. та прийняте на його виконання розпорядження КМУ "Про заходи щодо поліпшення інвестиційної привабливості України" від 22.02.2001 р. Подальшій активізації інвестиційної діяльності в Україні сприяв Указ Президента України "Про додаткові заходи щодо збільшення надходжень інвестицій в економіку України" від 22.02.2001 р., на виконання якого в грудні 2001 р. КМУ прийняв Постанову "Про затвердження Програми розвитку інвестиційної діяльності на 2002–2010 роки" № 801 , а в серпні 2002 р. – ухвалив план заходів по її виконанню. Тільки завдяки реалізації перелічених заходів

© Сіра Е.О., 2013

вдалося активізувати інвестиційні процеси в Україні та стимулювати таким чином зростання попиту на капітал. У 2000 р. порівняно з 1999 р. попит на капітал зріс на 14,4%, в 2001 р. – на 20,8%, в 2002 р. – на 8,9%, у 2003 р. – на 31,3%, в 2004 р. – на 28,0%, в 2005 р. зростання становило 1,9%, у 2006 р. – 19,0%, в 2007 р. – 29,8% (табл. 1). Проте фінансово-економічна криза внесла свої корективи, й обсяг інвестицій в основний капітал в Україні у 2008 р. знизився на 2,6%, в 2009 р. – на 41,5%, у 2010 р. – ще на 0,6%. У 2011 р. відбулося певне зростання (на 22,4%) [3, с. 22], однак досягти показника 2008 р. не вдалося. Здійснивши аналіз інвестиційного процесу в Україні 1990–2010 рр., ми виявили, що за весь період незалежності обсяг інвестицій в основний капітал навіть не наблизився до суми 1990 р. У 2010 р. цей показник становив лише 50,7%. Якщо у 1990 р. у порівняльних цінах 2000 р. на кожного українця в основні фонди інвестувалося 1073,3 грн, то в 2010 р. – лише 461,9 грн, що становило 43%. У фактичних цінах обсяг інвестицій на одну особу становив 3297,6 грн і коливався у межах від 1603,3 грн у Чернігівській області до 6571,3 грн – у Київській. Частка інвестицій в основний капітал свого граничного значення – 25% ВВП – досягла лише у 2007 р., отже, за весь період державної незалежності забезпечити належний рівень інвестиційної безпеки Україна спромоглася лише у 2007 р.

Таблиця 1

Динаміка інвестицій в основний капітал в Україні у 1990–2011 рр.

Роки	Інвестиції в основний капітал (у фактичних цінах), млрд грн	ВВП (у фактичних цінах), млрд грн	Інвестиції в основний капітал (у порівняльних цінах 2000 р.), млрд грн	Індекси інвестицій в основний капітал (у порівняльних цінах), % до попереднього року	Індекси інвестицій в основний капітал (у порівняльних цінах), % до 1990 р.	Інвестиції в основний капітал в розрахунку на 1 особу (у порівняльних цінах), грн	Частка інвестицій в основний капітал у ВВП (у фактичних цінах), %
1990	31,1	–	93,7	101,9	100,0	1073,3	–
2000	23,6	170,1	23,6	114,4	25,2	283,4	13,9
2005	93,1	441,4	53,2	101,9	56,8	664,6	21,1
2006	125,3	544,1	63,4	119,2	67,7	797,7	23,0
2007	188,5	720,7	82,2	129,8	87,7	1042,1	26,2
2008	233,1	948,1	80,1	97,4	85,5	1019,3	24,6
2009	151,8	913,3	45,4	53,8	48,5	552,0	16,6
2010	150,7	1085,9	47,4	83,5	50,7	461,9	13,9
2011	209,1	1316,6	–	–	–	–	15,9

Не секрет, що сталий розвиток економіки і висока якість національного виробництва залежать, передусім, від інвестиційного оновлення основного капіталу. Проте джерелами економічного зростання вітчизняної економіки стали екстенсивні фактори, зокрема дозавантаження старих виробничих потужностей, потенціал яких давно вичерпано [4, с. 162]. Високий рівень фізичного спрацювання і морального старіння основного капіталу – основний чинник відставання України від розвинених країн. Негативним є швидке старіння основного капіталу в галузях, що визначають розвиток науково-технічного прогресу, – машинобудуванні, хімії, металургії. Особливе занепокоєння викликає моральне старіння основного капіталу, який в Україні на 20–30 років відстає від досягнень західних країн [4, с. 161].

Висока зношеність основного капіталу провокує аварійність праці, погіршує її якість, знижує конкурентоспроможність продукції, що виробляється. Проаналізувавши структуру інвестицій в основний капітал за сферами економічної діяльності, ми виявили, що вона є неефективною та не зорієнтована на досягнення пріоритетів економічного розвитку. Частка інвестицій в основний капітал в аграрному секторі становила лише 7,15%, у промисловості – 34,23%, будівництві – 2,9%. При цьому позитивних змін у галузевому попиті на основний капітал не спостерігається – питома вага промислового сектора в загальних обсягах інвестування за останні десять років скоротилася на 12,5%, певні зрушення відбулися лише в аграрній сфері, частка якої зросла на 3,6%, тобто удвічі, але якщо порівнювати з 1990 р., то вона зменшилася на 14,4%, або в 3 рази. Крім того, зростання фактичного обсягу інвестування мало суто номінальний характер і було пов'язане з інфляційними процесами в економіці. Так, загальний обсяг інвестування в основний капітал у порівняльних цінах у 2010 р. скоротився майже наполовину, у 2000 р. – в 4 рази, у промисловості – у 3,4 раза, в сільському господарстві – у 23,8 раза [5, с. 234]. Таким чином, виникає необхідність розгляду питання обсягів та напрямів інвестиційних вкладень, і це є пріоритетним завданням при побудові державної інвестиційної політики в Україні.

Велике значення для вирішення проблем структурної перебудови економіки та впровадження досягнень НТП має вирішення проблеми розширення джерел фінансування капіталовкладень. На сьогодні основним джерелом фінансування інвестицій в основний капітал виступають власні кошти підприємств та організацій, частка яких сягає 56%. Нарос-

тити обсяги інвестування основного капіталу власними силами в докризовий період підприємствам вдалося завдяки збільшенню їх прибутковості. У посткризовий період частка підприємств та організацій у загальних обсягах інвестицій залишається домінуючою, однак сума інвестиційних вкладів з цього джерела зменшується, оскільки погіршилися фінансові результати їх діяльності – близько 40% підприємств у цей час працювало збитково. Стабільно висока частка власних коштів підприємств та організацій у фінансуванні капіталовкладень забезпечується завдяки скороченню обсягів фінансування з інших джерел.

Іншим джерелом фінансування інвестицій з власних коштів підприємств є кошти амортизаційних фондів. У розвинених країнах з цього джерела фінансується 65–70% інвестиційних проектів [6, с. 659], а в Україні – 10% [7]. Левова частка коштів амортизаційних фондів іде на фінансування поточних потреб, тобто використовується не за призначенням, "проїдається".

Важливим джерелом фінансування інвестицій в основний капітал є банківський кредит. До 2008 р. значення цього джерела постійно зростало, та із настанням фінансової кризи банки призупинили кредитування. З 2010 р. цей процес було відновлено, але проблема полягає в тому, що банки не бажають кредитувати стратегічні сфери діяльності, віддаючи перевагу тим галузям, що характеризуються швидким обігом коштів і мають короткий виробничий цикл.

Третім за важливістю джерелом фінансування інвестицій в основний капітал є кошти державного та місцевих бюджетів. Особливо важливими для економіки є інвестиції місцевих органів влади. У розвинених ринкових державах їх частка становить 1,5% ВВП [8, с. 45]. В Україні на питому вагу зазначеного джерела припадає 0,4% ВВП. У періоди економічних криз уряди держав збільшують бюджетні видатки на інвестиційні цілі задля оздоровлення економіки. В Україні ж усе відбулося навпаки – у кризовому 2009 р. обсяг інвестиційних видатків з держбюджету зменшився в 4 рази [9, с. 39], а це свідчить про байдужість держави до проблем реального сектора.

Важливу складову інвестиційного процесу за відсутності в державі власних інвестиційних ресурсів становлять іноземні інвестиції. Проаналізувавши динаміку іноземного інвестування, ми виявили стійке зростання в докризовий період (обсяг інвестування основного капіталу з цього джерела зріс з 1400 млн грн у 2000 р. до 6859 млн грн у 2008 р.), однак із настанням кризи він почав стрімко скорочуватися – у 2009 р. скорочення становило 9,6%, в 2010 р. – 50%. У 2011 р. в Україну надійшло 6544 млн грн іноземних інвестицій, але більша частина цих коштів спрямовувалася у високоприбуткові сфери зі швидким обігом капіталу, що не сприяло якісному оздоровленню української економіки. Складається враження, що єдиною метою іноземних інвесторів в Україні є отримання швидких та легких надприбутків і захоплення вітчизняного ринку товарів та послуг. До головних проблем, які перешкоджають залученню іноземних інвестицій в Україну, зараховуємо такі: політична та економічна нестабільність; недосконале та мінливе законодавство, відсутність належної інфраструктури; низькі можливості реалізації продукції всередині країни через низький рівень доходів населення. Зазначене свідчить, що Україна є високоризиковою для інвестування державою, тому наростає потреба збільшення обсягів інвестування з інших джерел.

Економічне зростання передбачає не лише збільшення інвестиційних витрат, а й підвищення продуктивності використання основних засобів (табл. 2). Особливо актуальною ця проблема стає за умов вичерпаності екстенсивних факторів виробництва. Проведений нами аналіз засвідчив, що суттєвими проблемами для України є не лише недостатні обсяги інвестицій в основний капітал, а й перевантаження господарської діяльності зношеними засобами праці, маса яких продовжує зростати [10].

Таблиця 2

Показники продуктивності основного капіталу України у 2001–2010 рр.

Роки	Валова додана вартість, млн грн	Вартість основного капіталу, млн грн	Споживання основного капіталу, млн грн	Рівень зношення основного капіталу, %	Валове нагромадження основного капіталу, млн грн	Продуктивність основного капіталу, грн		
						на 1 грн вартості	на 1 грн споживання	на 1 грн валового нагромадження
2001	180 490	91 5477	34 303	45,0	40 211	0,197	5,26	4,49
2002	201 194	96 4814	36 160	47,2	43 289	0,208	5,56	4,65
2003	240 217	1 026 163	38 885	48,0	55 075	0,234	6,18	4,36
2004	313 046	1 141 069	46 576	49,3	77 820	0,274	6,72	4,02
2005	388 601	1 276 201	50 545	40,0	96 965	0,304	7,69	4,01
2006	474 123	1 568 890	58 265	51,5	133 874	0,302	8,14	3,54
2007	634 794	2 047 364	73 071	52,6	198 348	0,310	8,69	3,20
2008	824 176	3 149 627	87 914	61,2	250 058	0,262	9,37	3,29
2009	796 481	3 903 714	88 800	60,0	164 500	0,204	8,97	4,84
2010	954 159	6 649 000	101 100	74,9	208 288	0,144	9,44	4,58

Дані табл. 2 свідчать про низький рівень продуктивності основного капіталу в Україні. У 2001 р. кожна гривня, вкладена в нього, приносила лише 19,7 коп. валової доданої вартості, до 2007 р. цей показник зріс до 31,0 коп., однак з 2008 р. відбулося систематичне його зниження і на кінець 2010 р. продуктивність основного капіталу на 1 грн вартості становила 14,4 коп., що на 5,3 коп. менше, ніж у 2001 р. Не менш сумну картину демонструє показник споживання основного капіталу – за період з 2001–2010 рр. вартість спожитого основного капіталу зросла з 5,26 до 9,44 грн. Це означає, що на 1 грн амортизаційних відрахувань у 2010 р. припадало у 1,8 раза більше валової доданої вартості, ніж у 2001 р., і свідчить про високий рівень зношеності основних засобів. Отримані показники свідчать також про досить незначне підвищення продуктивності приросту основного капіталу, яке відбулось у 2008–2010 рр. Якщо у 2001 р. на кожну гривню, авансовану у валове нагромадження основного капіталу, припадало 4,49 грн валової доданої вартості, то у 2007 р. зазначений показник знизився до 3,20 грн. До 2010 р. він зріс до 4,58 грн, а це лише на 0,09 грн більше, ніж у 2001 р., але якщо врахувати інфляцію, то можна стверджувати про реальне його зниження.

Важливим питанням в умовах відсутності необхідних обсягів фінансових ресурсів для фінансування інвестицій в основний капітал є підвищення ефективності їх використання (табл. 3).

Таблиця 3

Ефективність інвестування коштів в основний капітал України у 1990–2010 рр.

Роки	ВВП (у фактичних цінах), млн грн	Основний капітал, млн грн	Капіталовіддача, грн	Капіталомісткість, грн
2001	204 190	915 477	0,22	4,50
2002	225 810	964 814	0,23	4,27
2003	267 344	1 026 163	0,26	3,84
2004	345 113	1 141 069	0,30	3,31
2005	441 454	1 276 201	0,35	2,35
2006	544 153	1 568 890	0,35	2,88
2007	720 731	2 047 364	0,35	2,84
2008	948 056	3 149 627	0,30	3,32
2009	913 345	3 903 714	0,23	4,27
2010	1 085 935	6 649 000	0,16	6,07

Одним із основних показників ефективності інвестування коштів в основний капітал є капіталовіддача, яка показує обсяги виробництва у розрахунку на кожну гривню коштів, авансованих на формування основного капіталу (визначається відношенням обсягів виробленої продукції до вартості основного капіталу). На підставі показників, наведених у табл. 3, можна зробити висновки про низьку віддачу основного капіталу в українській економіці та суттєве її зниження (майже вдвічі) за останні три роки – з 0,35 грн у 2007 р. до 0,16 грн у 2010 р. (для порівняння: в Японії та Німеччині ще на початку 1990-х рр. цей показник становив 1,1 грн, у США – 1,2 грн, в Англії – 1,5 грн [11, с. 126]).

Оберненим показником до капіталовіддачі є показник капіталомісткості, який визначає середній обсяг основних засобів на 1 грн виробленої продукції. За період 2001–2005 рр. спостерігалося стабільне зниження цього показника, однак з 2006 р. він почав невпинно зростати і в 1,3 раза перевищив показник 2001 р.

На основі проведеного аналізу робимо висновок про низьку ефективність використання основного капіталу України та інвестованих у нього коштів, що є наслідком неефективної інвестиційної політики держави. Головним напрямом підвищення ефективності виробництва повинен стати інноваційний шлях розвитку вітчизняної економіки. Водночас підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів стримає їх дефіцит. Для інноваційного оновлення і використання основного капіталу необхідним є посилення ролі держави як інституційного фактора на ринку капіталу. Основними моментами, на які слід було б звернути увагу, є [12]: упереджені та корумповані правоохоронні органи; висока вартість кредитних ресурсів; нерівні умови конкуренції через протекціонізм; надмірна кількість регуляторних актів; високе податкове навантаження та труднощі адміністрування податків; політична нестабільність; недосконале та суперечливе законодавство; високий рівень тінізації економіки; адміністративні бар'єри для ведення бізнесу; високий рівень інфляції; нерозвинений фондовий ринок; високий рівень монополізації і держвласності; обмежувальне трудове законодавство; цінові обмеження і квоти. Усунення зазначених проблем потребує застосування цілої низки заходів адміністративного та економічного характеру. Украй необхідними є заходи, спрямовані на покращення інвестиційного клімату країни; збалансування структурного розподілу інвестиційних потоків, зокрема збільшення їх частки в сектори з підвищеним рівнем технологічності; збільшення частки інвестицій у реальний сектор економіки і його виробничу сферу, зокрема; збільшення частки інвестицій у довгострокові проекти, що має

стимулювати продуктивність праці та зайнятість у країні.

IV. Висновки

Основний капітал не став визначальним чинником економічного зростання України. Технічний стан основних засобів вітчизняних підприємств є вкрай важким, більшість підприємств використовує фізично і морально застаріле обладнання, що за умов форсованого НТП гальмує розвиток виробництва і підриває конкурентні позиції країни на вітчизняних і світових ринках. Розв'язання проблеми потребує значних інвестиційних ресурсів, яких в Україні немає. Але проблема нестачі інвестиційних ресурсів в Україні зумовлена не так відсутністю необхідних коштів, як наявним інвестиційним кліматом. Усунення зазначених проблем повинна взяти на себе держава. На макрорівні мають бути вжиті заходи, спрямовані на покращення інвестиційного клімату країни; збалансування структурного розподілу інвестиційних потоків; збільшення частки інвестицій у реальний сектор; збільшення частки інвестицій у довгострокові проекти. Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі полягають у розробці детальної програми заходів щодо активізації інвестицій в основний капітал за різними напрямами його вкладення.

Список використаної літератури

1. Пахомов Ю. Здолати лиху долю / Ю. Пахомов // Сільські вісті. – 2011. – 24 листопада. – № 134 (18724).
2. Баланюк Л.І. Проблеми зносу основних засобів та їх оновлення [Електронний ресурс] / Л.І. Баланюк. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_DN_2012/Economics/10_106428.doc.htm.
3. Капітальні інвестиції в Україні у 2007–2011 роках : статист. зб. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – 122 с.
4. Башнянин Г.І. Ринки економічних ресурсів в Україні: проблеми становлення та державного регулювання / Г.І. Башнянин, О.М. Мартин, О.О. Кундицький та ін. – Львів : Вид-во ЛКА, 2011. – 288 с.
5. Статистичний щорічник України за 2010 рік. – К. : ТОВ "Август Трейд", 2011. – 559 с.
6. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / за ред. В.М. Гейця. – К. : Ін-т екон. прогнозування, 2003. – 1003 с.
7. Квасницька Р.С. Джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємств України [Електронний ресурс] / Р.С. Квасницька, М.О. Савчук. – Режим доступу: http://nauka.zinet.info/9/savchuk.php.
8. Деві К. Розвиток місцевих фінансів в Україні та інших державах-членах Ради Європи / К. Деві, Г. Петері, В. Росіхіна, В. Толкованов. – К. : Крамар, 2011. – 240 с.
9. Структурні перетворення в Україні: передумови модернізації економіки / А.П. Павлюк, Д.С. Покришка, Я.В. Белінська [та ін.] ; за ред. Я.А. Жаліла. – К. : НІСД, 2012. – 104 с.
10. Бурбела Т.Н. Оцінка ефективності формування виробничого капіталу в Україні [Електронний ресурс] / Т.Н. Бурбела. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2010_2/10btnvku.pdf.
11. Долан Э. Рынок: микроэкономическая модель : пер. с. англ. / Э. Долан, Д. Линдсей. – СПб., 1992. – 496 с.
12. Результати опитування "Фактори, що перешкоджають розвитку бізнесу в Україні" делегатів VII з'їзду Федерації роботодавців України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ua.fru.org.ua/about/dokumenti/rezultati-opituvannya-faktori/.

Стаття надійшла до редакції 29.08.2013.

Сира Э.А. Инвестиции в основной капитал как фактор экономического роста

Проанализировано состояние и осуществлена оценка эффективности использования основного капитала предприятий Украины. Исследованы проблемы инвестирования в основной капитал по видам экономической деятельности и динамика инвестиций в основной капитал по источникам их финансирования. Приведены предложения по дальнейшему развитию инвестиционной системы страны.

Ключевые слова: *основной капитал, эффективность использования основного капитала, инвестиции, источники финансирования инвестиций, инвестиционный климат, государственная политика.*

Sira E. Investments in fixed capital as a factor of economic growth

Found that to achieve steady-state rate of economic growth in Ukraine is impossible due to the lack of technical and technological base of production, which necessitates the modernization of fixed assets of domestic enterprises, their renewal and replacement. This requires investment. The analysis found that during the whole period of independence Ukraine investment in fixed assets is not even close to the level of pre-reform period, and provide a level of economic security was only for one year. Found that the sources of economic growth in the domestic economy are extensive factors, such as resuming the old production facilities whose potential has long expired. High depreciation of fixed

capital accident provoked labour worsened its quality, reduced competitiveness of products produced. Analysis of the structure of investments in fixed capital by sectors of economic activity shows that it is ineffective and is not targeted to achieve the priorities of economic development, since the lion's share of them focused into circulation.

Determined that the importance to address the economic restructuring and the introduction of scientific and technological progress has solution expansion funding investment. At present, the main source of funding for investments in fixed assets are the own funds of enterprises and organizations. However, the possibility of this source is limited. An important source of funding for investment in fixed assets in developed countries, a bank loan. Ukrainian banks are reluctant to lend strategic scope, giving preference to those industries that are characterized by rapid circulation of money and have a short production cycle. A powerful source of financing investments in fixed capital in the world is the state and local budgets. However, the analysis showed indifference to the problems of the real state sector. An important component of the investment process in the absence of state investment resources are foreign investment. But Ukraine is not very attractive to foreign investors.

It is noted that the problem of lack of investment resources in Ukraine due not so lack the necessary funds available as investment climate. Argued that eliminating these problems is to take the state. This suggested to take measures to improve the investment climate, balancing the structural distribution of investment flows, increasing the share of investment in the real sector, increasing the share of investment in long-term projects. Emphasized that the prospects for further research in this area are to develop a detailed program of measures to enhance investment in fixed assets in different areas of its attachment.

Key words: *capital, efficiency of capital, investments, sources of investment financing, investment climate, public policy.*